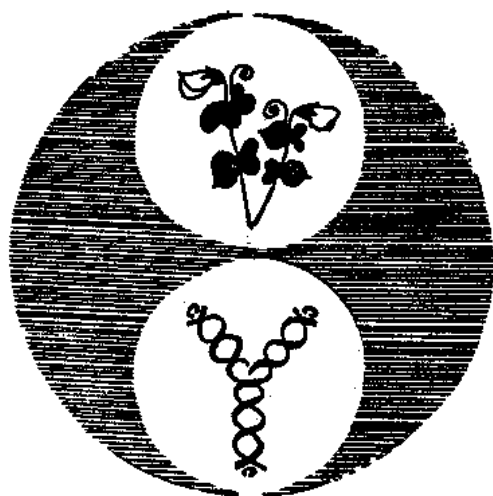

Sekce pro obecnou genetiku
Čs. biologické společnosti při ČSAV

INFORMAČNÍ LISTY

Číslo 9

Prosinec 1990

O B S A H

Informace ze schůzí výboru Sekce obecné genetiky (J. Doškař)	1
Zpráva o průběhu a výsledku voleb výboru Sekce obecné genetiky Čs. společnosti biologické (E. Provasníková, J. Relichová, L. Havel)	4
Zhodnocení akcí realizovaných v roce 1990 (J. Bulla, J. Kailerová, D. Vlček)	6
Plán akcí Sekce na rok 1991 (výbor Sekce)	11
Genetické k nedožitém 90. narozeninám prof. Bohu- mila Sekly (V. Orel)	12
Varia (výbor Sekce)	12
Změny a doplňky v seznamu členů Sekce obecné genetiky	13

INFORMACE ZE SCHŮZÍ VÝBORU SEKCE OBECNÉ GENETIKY

ze schůze konané dne 3. 10. 1990

- Výbor zhodnotil akce realizované v r. 1990 jako úspěšné. Všechny akce byly organizačně dobře připravené, s hojnou účastí a setkaly se s kladným ohlasem.
  - Byl dohodnut definitivní program I. celostátní genetické konference včetně pracovních návrhů přednášek a návrhů na přednášející. Termín konání konference bude upřesněn na příští schůzi výboru po konzultaci s představiteli Cytogenetické sekce, která rovněž na sáří 1991 připravuje v Brně Cytogenetickou konferenci.
  - Výbor navrhuje do Hlavního výboru Čs. společnosti biologické prof. M. Hejtmánka, prof. I. Kalinu, prof. O. Nečase, doc. I. Toma, ing. J. Rafaje, doc. P. Pikálka, doc. J. Drobníka, doc. B. Böhmovou, dr. K. Beneše a doc. Bobáka.
  - Výbor projednal organizační zajištění voleb nového výboru Sekce, schválil jejich harmonogram a složení volební komise.
  - Byl projednán předběžný plán akcí na rok 1991. Termíny jejich konání budou stanoveny na příští schůzi výboru Sekce a zveřejněny v č. 9 Informačních listů.
  - Tajemník Britské genetické společnosti informoval formou dopisu o přípravách na založení Federace evropských genetických společností. Výbor souhlasí s členstvím Sekce v této společnosti a v tomto smyslu na dopis odpoví.
  - Hlavnímu výboru bude podán návrh, aby Čs. společnost biologickou zastupoval v grantové agentuře pro obor genetika doc. J. Nečas.
- s ustavující schůze výboru konané dne 13. 12. 1990

- Předsedkyně volební komise seznámila přítomné s výsledkem voleb nového výboru Sekce obecné genetiky, jehož členy se stalo prvních

- 15 kandidátů s nejvyšším počtem získaných hlasů. Do funkce předsedy výboru Sekce byl v tajných volbách zvolen prof. S. Rosypal a do funkce tajemníka doc. L. Havel. Volba místopředsedů byla odložena na příští schůzi výboru, jelikož členové, kteří byli do této funkce navrženi, nebyli na ustavující schůzi výboru přítomni.
- Nový výbor Sekce bude od svých členů vyžadovat aktivní spolupráci; v případě opakované neúčasti na jednáních výboru budou ke spolupráci do výboru přisváňováni kandidáti, kteří ve volbách získali nad 50% hlasů a jsou v pořadí níže (viz str. 5).
  - Výbor doporučil, aby funkci redaktora Informačních listů sestával nadále dr. J. Doškař, který se bude jako host účastňovat schůzí výboru.
  - Termín konání I. celostátní genetické konference byl stanoven na 28.-30. srpna 1991. Konference se uskuteční na VŠZ v Brně. Předsedou organizačního výboru konference byl jmenován prof. S. Rosypal, dalšími členy budou doc. L. Havel, dr. M. Bartoš, dr. J. Doškař, dr. J. Kailerová, dr. M. Pídra, ing. V. Snášelová a ing. M. Truksa.
  - V roce 1991 uspořádá Sekce další dvě akce: Letní školu genetiky 1991 a seminář na téma "Selekce na buněčné úrovni" (podrobněji viz Plán akcí na rok 1991).
  - Výbor Sekce vsal na vědomí usnesení valného shromáždění Čs. společnosti biologické konaného v Českých Budějovicích o zvýšení členských příspěvků na 50 Kčs ročně počínaje r. 1991. Zvýšení příspěvků je zdůvodněno rostoucími náklady na administrativní činnost (nové sazby poštovního, vyšší ceny tiskovin atd.).
  - Podle usnesení valného shromáždění Čs. společnosti biologické se jednotlivé Sekce stávají Společnostmi. Předseda výboru přednesl návrh na přejmenování Sekce obecné genetiky na "Genetickou společnost Gregora Mendela při Čs. společnosti biologické". Tento návrh

bude předložen k posouzení všem členům Sekce.

- Na základě nových stanov Čs. společnosti biologické budou vypracovány stanovy Sekce obecné genetiky. Komise pro vypracování návrhu stanov bude pracovat ve složení: doc. P. Hořín (předseda), doc. Orel a doc. Cetyl (členové).
- Doc. V. Orel informoval o své návštěvě Mendelovy genetické společnosti ve Vídni. Výbor doc. Orla pověřuje, aby se zúčastnil valného shromáždění této společnosti ve Vídni a informoval toto shromáždění o činnosti Sekce.

ZPRÁVA O PRŮBĚHU A VÝSLEDKU VOLEB VÝBORU SEKCE OBECNÉ GENETIKY
ČESKOSLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI BIOLOGICKÉ

Členům Sekce byl poslán dopis, který je vysýval k zaslání návrhů na členy výboru. Návrhy zaslalo 74 členů. Navrženo bylo tímto způsobem 154 kandidátů. Volební komise sestavila z došlých návrhů kandidátní listinu o 30 kandidátech podle počtu obdržených hlasů. Kandidátní listina, k níž byla přiložena ofrankovaná obálka s adresou předsedkyně volební komise, byla rozeslána všem členům Sekce (tj. 294). Celkově přišlo 179 anonymních odpovědí, z nichž 169 bylo platných. Podle počtu získaných hlasů bylo sestaveno pořadí kandidátů:

Pořadí	Počet získaných hlasů	% ze 169 platných odpovědí	Jméno kandidáta
1.	150	88,8	S. Rosypal
2.	142	84,0	J. Nečásek
3.	138	81,7	S. Zadražil
4.-5.	135	79,9	P. Pikálek
4.-5.	135	79,9	D. Vlček
6.	127	75,1	J. Velemínský
7.	124	73,4	L. Havel
8.-9.	122	72,2	K. Lenhart
8.-9.	122	72,2	V. Orel
10.	116	68,7	P. Hořín
11.	113	66,9	R. Šrám
12.	110	65,1	P. Ráb
13.	109	64,5	I. Cetyl
14.	108	63,9	V. Ferák
15.	105	62,1	M. Ondřej

16.	103	60,9	J. Doškař
17.	102	60,4	J. Bulla
18.-19.	99	58,6	Z. Opatrný
18.-19.	99	58,6	J. Relichová
20.	98	58,0	L. Lojda
21.	91	53,9	J. Benedík
22.-23.	90	53,3	J. Dvořák
22.-23.	90	53,3	R. Hončariv
24.	89	52,7	L. Maršálek
25.	88	52,1	M. Griga
26.	86	50,9	V. Jakubec
27.	84	49,7	B. Vyskot
28.	81	47,9	J. Rubeš
29.-30.	77	45,6	J. Mácha
29.-30.	77	45,6	M. Miklovičová

Nový výbor je tedy složen z prvních 15 kandidátů.

Členové nového a odstupujícího výboru byli pozváni na ustavující schůzi nového výboru, která se konala 13.12.1990. Na této schůzi byl tajným hlasováním zvolen za předsedu výboru S. Rosypal a tajemníkem výboru L. Havel. Současně byla novému výboru předána agenda.

ZHODNOCENÍ AKCÍ REALIZOVANÝCH V ROCE 1990

Biochemická a fyziologická genetika v šlachtení hospodářských zvířat (jednodenní seminář)

Vo Výskumnom ústave živočišnej výroby v Nitre sa 20. júna 1990 uskutočnil seminár orientovaný na problematiku využívania biochemickej a fyziologickej genetiky v šlachtiteľskom procese hospodárskych zvierat.

Z poverenia výboru Sekcie všeobecnej genetiky čl. biologickej spoločnosti otvoril rokovanie seminára J. Bulla. V mene predsedu výboru Prof. RNDr. S. Rosypala, DrSc poprial rokovaniu tvorivú atmosféru a vysokú úroveň odborných vedomostí.

Na seminári bolo prednesených päť hlavných referátov (Biochemická genetika a možnosti jej uplatnenia v šlachtení hospodárskych zvierat - A. Stratil, ÚFGHZ ČSAV Liběchov; Fyziologická genetika - súčasnosť a perspektívy v šlachtení hosp. zvierat - J. Bulla, VÚŽV Nitra; Imunogenetika a reprodukcia - J. Matoušek, ÚFGHZ ČSAV, Liběchov; Genetický polymorfizmus v populáciach hospodárskych zvierat - stratégia a taktika využitia - J. Nový, VŠP Nitra; Využití polymorfních znaku k manipulaci s frekvencemi alel v lokusu Hal - S. Čepica, ÚFGHZ ČSAV Liběchov). V diskusi odznelo ešte ďalších šesť koreferátov (J. Dubovský, J. Grolmus, J. Dvořák, A. Kúbek, I. Beller, A. Kolataj) a viaceré stanoviská účastníkov.

Prednesené referáty, koreferáty a diskusné príspevky boli vzorne pripravené a veľmi názorne na konkrétnych výsledkoch autori poukázali na úroveň rozvoja tejto problematiky u nás v konfrontácii so svetom.

Rokovania ukázalo trvalú potrebu poriadania takýchto akcií nielen pre špecialistov, ale aj širokú odbornú verejnosť. Pozitívom

seminára je nielen zhodnotenie doterajšej úrovne rozvoja týchto genetických disciplín, ale aj ich perspektívy v budúcnosti. Veľmi vzor-
ná bola "časová" disciplína prednášajúcich a diskutérov, ktorá umož-
nila kvalifikovanú výmenu názorov na problematiku.

Účastníci seminára si pripomenuli pamiatku bývalých aktívnych členov našej Sekcie Dr. Ing. A. Karakoza a Doc. Ing. J. Zelníka, CSc, ktorých nedožitú jubileá prípadli na tento rok.

Na seminári sa zúčastnilo 56 účastníkov. Vďaka spolupráci s ČSVTS pri VÚŽV Nitra sa podarilo zabezpečiť aj vydanie zborníka referátov z tohto podujatia.

J. Bulla

Letní škola genetiky v Brně

V týždni od 3.9. do 7.9.1990 uspořádala Sekce obecné genetiky Letní školu genetiky na téma "Současné základy molekulární genetiky". Byla určena těm členům Sekce, kteří se chtěli seznámit se základními pojmy molekulární genetiky na současné úrovni poznatků týkajících se virů, prokaryot a eukaryot.

Letní škola se uskutečnila na VŠZ v Brně, kde bylo také sajiš-
těno stravování účastníků. Ubytování poskytla rovněž VŠZ na Taufero-
vých kolejích. Po této stránce byl garantem celé akce doc. L. Havel.

Letní škola probíhala ve formě dopoledních a odpoledních před-
nášek, po kterých podle zájmu posluchačů následovala diskuse. Jako
úvodní byla seřazena přednáška o informačních makromolekulách, od-
poledne pak následovala molekulární struktura a organizace buněčného
a virového genomu. Další den (4.9) byl věnován replikaci a trans-
kripci, 5.9. se dopolední přednáška týkala translace a odpolední
pak regulace genové exprese. Ve čtvrtek 6.9. byla na programu mole-
kulární podstata mutace a rekombinace a cyklus přednášek uzavírala

přednáška o transpozonech. Na poslední den 7.9. byla plánována závěrečná diskuse, zhodnocení a zakončení. Vzhledem ke splnění stanoveného programu byla Letní škola zakončena ve čtvrtek odpoledne, což vyhovovalo většině posluchačů.

Letní školy se zúčastnilo 41 pracovníků z vysokých škol, výzkumných ústavů a nemocnic. Všechny přednášky připravil a přednesl prof. RNDr. S. Rosypal, DrSc. Výklad byl doplňován foliemi a diapozitivy, k vysvětlení topologických stavů DNA bylo použito speciálně připravených učebních pomůcek. Posluchači měli možnost zapůjčit si po dobu Letní školy "Terminologii molekulární genetiky" a novou učebnici "Molekulární genetiky" (autor S. Rosypal a kol.), na jejímž základě byly přednášky koncipovány a v jednotlivých oblastech ještě doplněny o nejnovější poznatky.

Účastníci Letní školy byli požádáni o krátké, písemné, anonymní zhodnocení celé akce, což provedlo 19 účastníků. Závěry, vyplývající z hodnocení posluchačů je možno shrnout do těchto bodů:

1. Celá akce byla hodnocena jako velmi úspěšná. Posluchači se seznámili se současnými základy molekulární genetiky, byla jim umožněna orientace v jednotlivých oblastech tohoto vědního oboru a utřídění nových poznatků do širších souvislostí; osvětlili si a upřesnili terminologii. Pedagogičtí pracovníci vysokých škol získali rovněž určitou zkušenost jak přednášet molekulární genetiku.

2. Všechny přednášky měly vysokou úroveň, byly názorné, přehledné, srozumitelné a velmi pečlivě připravené.

3. Velkým přínosem bylo zapůjčení terminologie, učebnic a názorné vysvětlení topologických stavů DNA.

4. Bylo by vhodné v těchto akcích pokračovat již se speciálním programem (např. metody molekulární genetiky, základy genového inženýrství, molekulární genetiky rostlin apod), aby účastníci byli

přibližně stejného odborného zaměření.

5. Určitým nedostatkem byla slabší diskuse k přednáškám, což bylo zřejmě způsobeno značnou nesourodostí posluchačů co do znalosti molekulární genetiky a jejich pracovního zaměření.

6. Uvažovat o vydání osvědčení o absolvování takovýchto školicích akcí.

7. Celá akce byla organizačně velmi dobře zajištěna.

Letní škola genetiky byla první akcí tohoto druhu pořádanou Sekcí obecné genetiky. Jak vyplynulo z hodnocení účastníků, byla úspěšná a splnila cíl, se kterým byla organizována. Bylo by jistě velmi prospěšné v pořádání podobných akcí pokračovat. Je zcela evidentní, že dobře připravená takováto akce umožní posluchačům získat velké množství nejnovějších poznatků v dané problematice za poměrně krátkou dobu, což představuje značný přínos pro jednotlivé pracovníky i jejich pracoviště.

Závěrem bych chtěla jménem všech účastníků poděkovat prof. S. Rosypalovi i všem pracovníkům, kteří se na organizaci celé akce podíleli.

J. Kallerová

Využití analýzy DNA při štúdiu a diagnostice genetických ochorení (jednodenný seminár)

Seminár sa konal dňa 7.9.1990 v Bratislave v ŠD Družba v bezprostrednej časovej náväznosti na 12. čs. biochemický kongres. Sekcia ho poriadala v spolupráci s Katedrou genetiky a molekulárnej biológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave.

Nová a progresívna problematika s významným výstupom do zdravotníckej praxe priťahla takmer 200 účastníkov. Dopoludňajšie pred-

nášky sa týkali všeobecných a metodických aspektov problematiky, populárnejšie boli zamerané na problematiku DNA - diagnostiky konkrétnych genetických ochorení (cystická fibróza, Huntingtonova chorea, psychiatrické ochorenia). Úvodné prednášky mal V. Pačes (ÚMG ČSAV) o projekte sekvenovania ľudského genómu a V. Ferák (KGMB PFUK) o využití polymorfizmu DNA pri štúdiu a diagnostike monogénnych chorôb. Zrejme najväčší záujem sa sústredil na referát o amplifikácii špecifických úsekov DNA metódou PCR (J. Gécz, ÚMFG SAV), keďže túto nesmierne progresívnu metódu zavádza do svojho metodického arzenálu veľa pracovísk.

Neobyčajný progres v oblasti DNA diagnostiky demonštrovala prednáška M. Maceka jr. (FVL UK) o súčasnom stave analýzy génu, zodpovedného za cystickú fibrózu.

Súčasťou akcie bola demonštrácia amplifikácie DNA metódou PCR na DNA-cyklerí, ktoré sa stretli s mimoriadnym záujmom.

Celkovo na seminári odznelo 9 cca 30-minútových referátov; diskusia ku každému z nich bola veľmi živá.

D. Vlček

PLÁN AKČÍ SEKCE OBECNÉ GENETIKY ČS. SPOLEČNOSTI BIOLOGICKÉ
NA ROK 1991

1. I. celostátní genetická konference

Téma konference: Změny genotypu a jejich vyjádření

Termín: 28.-30. 8. 1991

Místo konání: Brno

Odpovědný organizátor: S. Rosypal

katedra obecné a molekulární biologie,
Přírodovědecká fakulta MU,
Kotlářská 2, 611 37 Brno

2. Letní škola genetiky 1991

Téma: Molekulární genetiky rostlin

Termín: sáří 1991

Místo konání: České Budějovice

Odpovědný organizátor: M. Ondřej

Ústav molekulární biologie rostlin
Na sádkách 702, 370 05 České Budějovice

3. Celostátní seminář

Téma: Selekcce na buněčné úrovni

Termín: říjen 1991

Místo konání: Brno

Odpovědný organizátor: L. Havel

katedra botaniky a šlechtění rostlin
VŠZ, Zemědělská 1, 613 00 Brno

GENETIKOVÉ K NEDOŽITÝM 90. NAROZENINÁM

PROFESORA MUDr. ET RNDr. BOHUMILA SERLY, DrSc, ZAKLADATELE

LÉKAŘSKÉ GENETIKY V NAŠÍ ZEMI

Mendelianum Moravského zemského musea ve spolupráci se
Sekcí obecné genetiky při Čs. společnosti biologické,
Čs. společností lékařské genetiky při Čs. lékařské společnosti
J. E. Purkyně,
Cytogenetickou sekci při Čs. společnosti biologické a
Sekcí pro mutagenezu vnějším prostředím Čs. společnosti biolo-
gické připravují zřízení pamětní desky na rodném domě v Bohu-
slavicích u Kyjova. Deska, kterou zhotovil akademický sochař
V. A. Kovanič, bude odhalena 16. května 1991.

V A R I A

Výsledek práce terminologické komise pro molekulární genetiku
(B. Böhmová, M. Hajtmánek, O. Nečas, V. Pačes, P. Pikálek,
S. Rosypal, J. Sočka, D. Šlosar, J. Šmarda, D. Vlček, V. Vond-
rejs, S. Zadražil) vychází ve formě publikace:

S. Rosypal a kol.: Základní terminologie molekulární genetiky
(vydala Academia, Praha 1990, cena 18 Kčs).

Publikaci lze zakoupit v prodejně ČSAV, Václavské nám. 34,
112 29 Praha 1.

Výzva členům Sekce

Vyzýváme všechny členy, aby tajemníkovi Sekce doc. L. Havlovi
nahlásili změny názvů ulic v adresách jejich pracovišť a bydlíšť.
Je připravován nový adresář, ve kterém by veškeré změny adres
měly být podchyceny.

ZMĚNY A DOPLŇKY V SEZNAMU ČLENU⁰ SEKCE OBECNÉ GENETIKY
k 15. 12. 1990

Noví členové

GABRIŠOVÁ Eva, Ing., ÚFGHZ ČSAV, 277 21 Liběchov

INSIROVÁ Jana, Ing., Ústav experimentální botaniky ČSAV, Sokolovská 6, 772 00 Olomouc

JANDÁKOVÁ Beata, Ing., katedra rostlinné produkce, AF VŠZ, Zemědělská 1, 613 00 Brno

JELÍNKOVÁ Ladislava, MUDr., ÚFGHZ ČSAV, 277 21 Liběchov

KRSEK Martin, Ing., katedra půdoznalství a mikrobiologie, AF VŠZ, Zemědělská 1, 613 00 Brno

KŘÍŽEK Jaromír, Ing., CSc., VÚŽV, Praha 10 - Uhřetěves, PSČ 104 00

MONTAGOVÁ Hana, RNDr., BFÚ ČSAV, Královopolská 135, 612 65 Brno

KORCZOVÁ Jarmila, Ing., Mendeleum, Valtická 344, 691 44 Lednice

ŠROMOVÁ Dagmar, RNDr., katedra lékařské biologie, LF UP, S. Allenda 3, 775 15 Olomouc

TUREČKA Rostislav, prom. biol., katedra zoologie a antropologie, PF UP, Svobody 26, 771 46 Olomouc

VALÁŠKOVÁ Naděžda, Ing., katedra botaniky a šlechtění rostlin, AF VŠZ, Zemědělská 1, 613 00 Brno

VOŽDA Jan, Prof. Dr. DrSc., Mendeleum, Valtická 344, 691 44 Lednice

VOŽDOVÁ Galina, Dr., CSc., Mendeleum, Valtická 344, 691 44 Lednice

Změny a doplňky adres

SRB Vladimír, Doc., RNDr., CSc., katedra hygieny LF UK, Šimkova 870, 500 38 Hradec Králové

INFORMAČNÍ LISTY. Nepronějné. Vydává Sekce pro obecnou genetiku
Čs. biologické společnosti při ČSAV jako informaci pro členy Sekce.
Redakční rada: Výbor Sekce; výkonný redaktor: RNDr. J. Doškař, CSc.,
katedra obecné a molekulární biologie, přírodovědecká fakulta MU,
Kotlářská 2, 611 37 Brno.